

“ПРЕМ’ЄРИ СЕЗОНУ” ДО 75-РІЧЧЯ НСКУ

XVII фестиваль Київської організації національної спілки композиторів України “Музичні прем’єри сезону”, присвячений 75-річчю створення НСКУ, став надбанням історії.

Завдяки колосальному досвіду організаторів фестивалю, зокрема його директора – голови КО НСКУ Ігоря Щербакова (для нього як керівника це вже 17 музична імпреза), – організаційний рівень цьогорічних “Прем’єр” був надзвичайно високим. Здавалося, передбачено та враховано все – завчасно домовлено про зали, готелі, виконавців, вивірено всі програми, складено буклет. До певної міри прорахували навіть щорічні фінансові труднощі. Однак дійсність перевершила всі сподівання й внесла свої корективи, що мало не призвело до фатальних наслідків. Свою негативну роль відіграли й бурхливі політичні пристрасті, які збіглися з початком фестивалю. Проте, всупереч усім об’єктивним і суб’єктивним перешкодам, нинішні “Прем’єри” стали яскравим і по-справжньому святковим музичним дійством, визначною подією, що на десять великодніх днів заповонила столицю України й визначила її культурне обличчя.

Уже концепційно склалося, що “Музичні прем’єри сезону” – це своєрідний “зріз” сучасної світової музичної палітри з акцентом на твори київських авторів. Підтвердила це й цьогорічна статистика – упродовж квітневої декади відбулося понад двадцять концертів, а саме: симфонічної (4), камерної (12), хорової (3) музики, два сольні (фортепіанний і гітарний) проекти, а також презентація нових книжкових, нотних та CD-видань, майстер-класи, міжнародна конференція “Музика у просторі сучасності: друга половина ХХ – початок ХХІ ст.”, в арт-вітальні “Імпровіз” КО НСКУ було розгорнуто виставку картин М. Соколова “Паростки життя” й т. і. Прозвучало понад

100 творів 65 українських (більш як 90% – прем’єри!) та 25 авторів з Білорусі, Грузії, Естонії, Італії, Литви, Лівану, Нідерландів, Польщі, Росії, Фінляндії. Відбулися концерти з творів студентів-композиторів НМАУ імені П. Чайковського, солістів і творчих колективів КДВМУ імені Р. Глієра “Молоді виконавці – композиторам України” тощо.

Як на мене, особливо вдалою була симфонічна сторінка фестивалю. Саме тут прозвучали наймасштабніші й оригінальні за задумом і звуковим втіленням твори. Так, хоча концерт-відкриття проходив під девізом “камерного” (оскільки його виконував ансамбль солістів “Київська камерата” під орудою Валерія Матюхіна), його програму з повним правом можна назвати саме симфонічною – за драматургічним наповненням, образним втіленням вона відповідала ознакам останньої (до слова, практика свідчить про невпинне зближення й синтез цих жанрів). Мабуть, найяскравішим і найоригінальнішим твором були “Mirasteilas” для двох скрипок та струнного оркестру (солісти Богдана Півненко та Олесь Ясько) з надзвичайно поетичним діалогом скрипок. Concerto Grosso Дмитра Кіценка – приклад інтелігентного втілення неокласицизму в сучасному оздобленні. Загостренням драматичного конфлікту, своєрідною емоційною кульмінацією програми став Камерний концерт № 9 Володимира Загорцева. Не менш яскравими й самобутніми, сповненими національних ознак були Концерти – для фортепіано (солістка Яніна Кузмас, Канада) з оркестром Ремігіуса Шилейки (Литва) та для альту (соліст Андрій Тучапець) Шавлега Шилакадзе (Грузія). Обидва автори приїхали на фестиваль і були задоволені виконанням, а овації публіки підтвердили “консенсус” творців та інтерпретаторів. Як завжди неординарним, але більш поміркованим явищем щодо епатування

Прес-конференція фестивалю “Музичні прем’єри сезону’2007”: Р. Шилейка (Литва), О. Шимко, І. Щербаков, Д. Кнеханс (Австралія–США), І. Сікорська

присутніх була “Музика для Ангеліни Кубелик” для сопрано, баритона, струнних та литавр – композиція Сергія Зажитька, сповнена іронії, м’якого гумору, несподіваних тембрових зіставлень.

Не менш яскравим і концептуальним був концерт Національного симфонічного оркестру під орудою Петра Товстухи з умовною назвою “Юрій Іщенко та його учні”. Присутні не змогли встояти перед натиском та енергетикою моторного “Ripple” Дугласа Кнеханса (гість із Австралії). У гімнічній масштабній композиції “Хваліте Господа з Небес” (варіації та fuga на теми М. Березовського) вчувалися драматичні колізії сьогодення. У цьому творі відобразився непересічний талент автора як великого майстра оркестрового письма. Авангардним мисленням, сучасними виразовими засобами, професіоналізмом перекона-

ла присутніх Алла Загайкевич у Концерті для віолончелі з оркестром (соліст Домінік Вієнкур, Франція). А “Genesis” Олександра Шимка для багатьох став несподіванкою – надто зрілим і самобутнім постав молодий автор у цій масштабній яскравій оркестровій композиції.

Знаковим видався й концерт-закриття фестивалю. Олександр Щетинський та Ігор Щербаков давно зарекомендували себе непересічними особистостями – як у галузі композиції, так і в музично-громадському житті країни, адже вони – учасники численних міжнародних музичних імпрез. Їх добре знають, їхні твори часто виконують за кордоном, як педагоги вони діляться своїми професійними набутками з композиторською молоддю. Концерт для оркестру “A prima vista” О. Щетинського з його оголено-нервовим відображенням

дійсності та енергійний, але водночас вельми поетичний Концерт № 2 для фортепіано з оркестром, присвячений пам'яті Д. Шостаковича (соліст Йожеф Ермін), ще раз засвідчили, що це покоління знаходиться "на передовій" української музичної творчості й творить обличчя вітчизняної музичної культури, достойно представляючи її у світі. Романтичний, дещо розтягнений Концерт для фортепіано з оркестром № 2 Селіма Палгрема (Фінляндія), виконаний його співвітчизником Ріста Лауріалом, переніс слухачів у епоху П. Чайковського й М. Римського-Корсакова з вкрапленнями "пейзажних" картин Е. Гріга. А добре відомі видовищна "Ханука" Євгена Станковича та трагедійне "Голосіння" Івана Карабиця ще раз потішили публіку, змусивши її співпереживати. Вони стали коштовним подарунком фестивалю, представивши різні грані симфонізму наших визнаних майстрів.

Заслугує на високу оцінку й масив камерної музики, представлений на "Прем'єрах", проте він надто масштабний, щоб його описати. Зупинюся лише на концерті камерного ансамблю "Київські солісти" (художній керівник та головний диригент Богодар Которович). Насамперед не можна не оцінити (з багатьма знаками оклику) нинішню беззаперечну лідерку колективу – Мирославу Которович, яка за кілька років буквально на очах "виросла" в майстерного інтерпретатора сучасної музики. Хотілося б відзначити й видатного гобоїста з Литви Робертаса Беінаріса – його виконання Концерту для гобоя й клавесина (Ірина Стародуб) Освальдаса Балакаускаса стало демонстрацією справжнього інструментального театру. Загалом же "занурення" у світ музики композиторів-шістдесятників (К. Пендерецький, В. Сильвестров, Г. Канчелі) та їх молодших сучасників (Є. Станкович, І. Карабиць, В. Камінський) нікого не залишило байдужим, а концерт завершився тривалими оваціями, влаштованими на честь музикантів вдячною, зворушеною публікою.

Концерт литовської музики й поезії

Р. Рое (Нідерланди)

(режисер проекту Євген Курман) став яскравою сторінкою фестивалю та неабияким випробуванням для Робертаса Беінаріса. Разом зі своєю дружиною Вайдою (фортепіано) він упродовж двох відділень творив розмаїту палітру поетичних творів сучасних литовських композиторів, відтінену виразним верлібром у виконанні актриси Лілії Ребрик. Після концерту кожен присутній отримав на пам'ять позолоченого паперового журавлика.

Добрих слів заслугоує насичена хорова сторінка "Прем'єр'2007", а надто прекрасні виконавці – Жіночий хор КДВМУ імені Р. Глієра (керівник Галина Горбатенко), хор "Кредо" (керівник Богдан Пліш), Ансамбль класичної музики імені Б. Лятошинського (диригент Ігор Андрієвський). Однією з цікавинок з-по-

І. Щербаков, Д. Кнеханс, І. Сікорська

між хорових програм стала Кантата-містерія для солістів, мішаного хору та симфонічного оркестру на вірші О. Степаненко “Колискова очерету” Ірини Алексійчук – масштабний твір, де язичництво тісно переплелось з романтичною поетикою українського пейзажу.

Наостанок нам вдалося поспілкуватися з гостями фестивалю й дізнатися про їхні враження, отримані на цьогорічних “Прем’єрах”:

Дуглас Кнеханс (США–Австралія) – композитор, професор консерваторії в Тасманії:

«Усі дні фестивалю були винятково цікавими. Кожного дня думалося – оце, мабуть, найкращий концерт, кульмінація “Прем’єр”. А наступна імпреза виявлялася ще цікавішою. Вражає феноменально

високий рівень ваших виконавців».

Ремігіус Шилейка (Литва) – голова композиторів Клайпеди:

“Мене приємно здивував фортепіанний концерт Ігоря Щербакова. Приїхавши до Києва досить численною делегацією [шестеро осіб. – І. С.], ми відчули тепло й сердечність господарів, зокрема голови Київської організації. Але, як з’ясувалося, він ще й дуже талановитий композитор з гарним просторовим мисленням, органічним відчуттям форми”.

Яніна Кузмас (Канада) – піаністка, професор консерваторії Саскачевану:

«Насамперед мене підкорила чітка організація фестивалю і, звичайно, його “наповнення”. Я приїхала на “Прем’єри” власним коштом, але зовсім про це не шкодую, оскільки почула тут багато цікавої музики і знайшла багато друзів. Сподіваюся поповнити свій репертуар творами сучасних українських авторів».

Костянтин Яськов (Білорусь) – композитор, студент Мінської музичної академії:

“Ви щасливі люди, що маєте такий фестиваль. У нас немає нічого подібного. Багато концертів були вдалими, але я волів би відзначити програму Національного симфонічного оркестру під керівництвом Петра Товстухи. Кожен твір, що прозвучав у ньому, був яскравим і неординарним”.

Анджей Хлопецькі (Польща) – музикознавець, професор Варшавської та Краківської консерваторій, директор міжнародного фестивалю “За куртиною часу”:

«Символічно, що нинішні “Прем’єри” пройшли в умовах політичних “дебатів” (це, звичайно, здобутки демократії). Твори, що звучать у концертних залах, немов продовжували атмосферу вируючих майданів. Скажімо, Юрій Іщенко в мене асоціювався з гімном, Олександр Шимко – з нуртуючим суспільством. Я дуже збагатився враженнями від гарної музики».

Євген Іршаї (Словаччина) – композитор, директор фестивалю в Братиславі, професор консерваторії:

«Особливо мене вразило “Голосіння” Івана Карабиця. Я сам викладаю композицію, і з цього погляду багато чого було

“неправильним”, непоєднаним (а саме – поєднання інструментів, голосоведіння, акордика). Але в нього це звучить просто вражаюче».

Доменік Вієнкур (Франція) – *віолончеліст*:

“Я отримав велике задоволення – грати з музикантами світового рівня. Хотілося б продовжити співпрацю з українськими композиторами, яскравими й самобутніми, хоча в моєму репертуарі не так багато сучасних творів”.

P. S. Попри всі негаразди й політичні колізії, фестиваль видався видовищним і цікавим, тож, хочеться сподіватися, що погроза артистичного директора І. Щербаківа полишити цю посаду не справедливо, й до свого двадцятиріччя “Музичні прем’єри сезону” прийдуть у нинішньому складі оргкомітету. А наразі складемо щире подяку всім, хто причетний до цієї яскравої й неординарної музичної імпрези.

Ірина Сікорська